

תראו אותי

« המשך מעמ' 15

הנפשית קיימת, אבל הכלים מתפתחים כל הזמן. מפגש ישיר עם מתמודדים עשוי לנפץ את ה"וויות החברתיות שמלוות אותם." כשלמדתי לתואר במדעי ההתנהגות, מספרת לאה, "חששתי לשתף את הסטודנטים בכיתה, אבל בשנה השלישית, כשי קיבלתי יותר ביטחון, כתבתי סמינריונים בנושא בריאות הנפש ושיתפתי. התגובות של הסטודנטים היו: 'אחרי כל מה שלמדנו בתואר עד עכשיו – זה שבר את כל הסטיגמות'. התוויות לא היו רק שלהם או של כלל החברה, אלא גם אצלי. חשבתי שמהו אצלי לא בסדר והחברה לא תקבל אותי, והיום יש לי הרבה יותר ביטחון והשלמה לחיות עם מי שאני." גם ריטה מתארת את הקושי בתוויות החברתיות ואת תפקיד הקלאבהאוס בעפולה בחייה: "אם החברה שמה עלייך תוויות את מתחילה להאמין בזה, וצריך הרבה כוח כדי להילחם בה. בקלאב אומרים לי כל הזמן 'את יכולה', 'תעזי לנסות', וזה מה שעשיתי. בהתחלה למדתי להכיר את המחשב והצלחתי, ומשם נרשמתי ללימודי תקשורת חזותית במכללת עמק יזרעאל וערכת את העיתון של הקלאב. כל הצלחה קירמה אותי עוד צעד. עד הקורונה עבדתי כסוקרת במערכות בריאות הנפש על שביעות הרצון של מתמודדי נפש, כדי לגרום לתיקון ושינוי. זה היה קל יותר למתמודדים שאני הייתי הסוקרת, כי זה נתן יותר ביטחון לענות."

נראות היא כוח

בחזרה לתערוכת התמונות של חברי הקלאבהאוס: לפני שהחלה לעבוד כצלמת, הייתה נעם בגוריון מוסרי מטפלת בשיטת אלבאום. באמצע החיים החליי טה לעבוד מהעולם הטיפולי לעולם היצירתי, והלכה ללמוד צילום. בימי הקורונה הוזמנה למפגש זום עם חברים מהקלאב בעפולה, וסיפרה להם על עבודתה כצלמת. המפגש היה חזק וזורם, היא מעידה, והתגובות של המשתתפים נכנסו לליבה. "דיברנו על מה יצירה יכולה לתת", מספרת נעם, "ואז עלה לי הרעיון ליצור תערוכה של פורטרטים אישיים. אני עוסקת בצילום חברתי שמעלה נושאים שלא מקבלים מספיק במה. הנראות היא כוח בחברה שלנו, אבל מה עם אנשים שלא רואים אותם? בתחום של בריאות הנפש יש המון תוויות, ורציתי לעסוק בזה. נסעתי לעפולה לפגוש אותם, ישבנו במעגל ושאלתי:

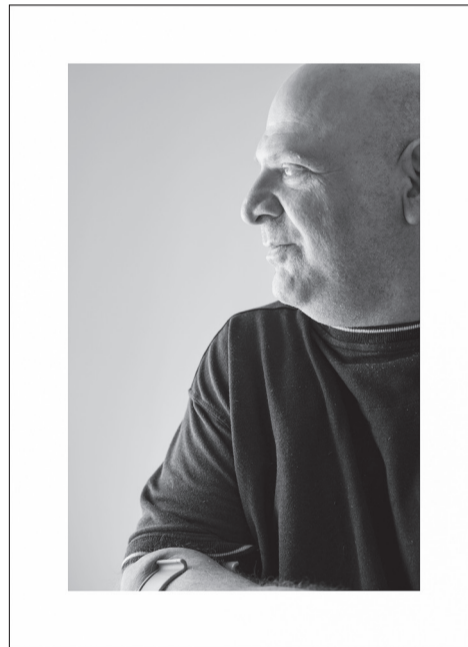
מה הייתם רוצים לומר לחברה, לסוככים אתכם, אחד לשני? התשובה הייתה כמעט פה אחד: שיקבלו אותנו כמו שאנחנו. שלא יפחדו ולא יימנעו מאיתנו. "עשרה מחברי הקלאבהאוס הסכימו להצטלם, וקי בענו יום צילום. היה לי מאוד חשוב שתהיה להם תחור שת ביטחון ואינטימיות. לכל תמונה בתערוכה נוספו פרטים שהם ענו עליהם: מהי האבחנה הפסיכיאטרית? מתי התפרצה המחלה? חלום שהגשמת בעבר? איזה חלום תרצו להגשים בעתיד? לא כולם רצו לשתף באבחנה, ויש שלא ידעו מהי, אבל המסר מהתמונות העוצמתיות עובר – אנחנו מתמודדים אבל אנחנו כמו כולם, ויש לנו חלומות כמו כולם. בסוף יום הצילומים הקבוצה הוצפה ברגשות של העצמה, ויש לי צמרמורת כשאני מתארת את זה. הפרויקט משקף את ההעצמה שהם קיבלו. כשתלינו את התערוכה בירושלים עשינו את זה יחד עם החברים, כי אין היררכיה בקלאבהאוס. שם רואים אותם שלמים, וכך גם נקראת התערוכה." מטרת התערוכה, אומרת נעם, "היא שהצופה יעבור חוויה של התבוננות בהם, ומתוכה התבוננות בעצמו. מה קורה לי עכשיו כשאני יודעת שהמצולם מתמודד עם מחלת נפש? האם נקודת המבט שלי כלפיו השי תנתה? התגובות של הצופים מוכיחות שזה קורה. גם לי זה גרם כמובן למודעות גבוהה יותר. פתאום אני

שמה לב שהשפה שלנו משתמשת במילים כמו מטר רף, משגע. התחלתי לראות את הרובד הנוסף שטמון בשפה, ודרשתי מעצמי להתחיל לשים לב." ריטה ואחרים שיתפו את התמונות. "אנשים רואים אותי ושואין לי קרניים", היא צוחקת. "נכון, יש לי קושי, אבל למדתי להתמודד ואני בסדר. חוסר הידע גורם לפחד, ולכן חשוב שיכירו אותנו כמו שאנחנו." בית רשות הרבים בירושלים, ביתם של ארגוני התי חדשות יהודית הפועלים להפיכת המרחב הציבורי לסור כלני ומכיל, הוא מקום הולם במיוחד לתערוכה כזו. "יש מוויאונים וגלריות, אבל כשהפורטרטים תלויים כאן, בחלל שבו מתקיימות גם סדנאות קהילתיות, המצול' מים הופכים להיות חלק ממה שמתרחש כאן", אומרת ענבר בלוור-שלם, מנהלת המקום. "זו 'אוצרות בקהילה'. רשות הרבים הוא מקום שמאפשר לכולם להשמיע קול, והתערוכה מנכיחה את האנשים שברוך כלל לא רואים אותם. מאוד מרגש להיות חלק מהפרויקט החשוב הזה." נסיים במילות הדיף הפרסומי של התערוכה: "קחו את הרגע להביט בנו לעומק ותראו – אלו אנחנו, זאת האמת שלנו." ●

תערוכת "שלמים" פתוחה לקהל הרחב עד סוף שנת 2022 בבית רשות הרבים בירושלים

אהובה כהן

ווילי גולד

מרדס ממן

התערוכה בבית רשות הרבים צילומים: נעם בגוריון מוסרי